

2017

Kenniscentrum Phrenos Jaarverslag 2017

Kennis delen over herstel, behandeling en participatie bij ernstige psychische aandoeningen

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Missie en visie	4
Kennisnetwerk	5
Werkplaats Herstelondersteuning	7
Zelfhulpmethoden en ervaringsdeskundigheid	9
Kwaliteitsstandaarden	10
Destigmatisering	11
Netwerk Vroege psychose	12
Preventie van Ernstige Psychische aandoeningen	14
Individuele Plaatsing en Steun	15
Congressen	17
Cursussen	19
Interne Organisatie	20
Publicaties	21
Presentaties	23

Voorwoord

In dit jaarverslag kunt u lezen op welke wijze Kenniscentrum Phrenos in 2017 een bijdrage heeft geleverd aan herstel voor mensen met een ernstige psychische aandoening. Deze bijdrage werd gekenmerkt door veel nieuwe activiteiten en initiatieven. Daarom staat dit jaarverslag vooral in het teken van al dat nieuwe.

Al vroeg in het jaar 2017 kon Phrenos twee nieuwe deelnemers verwelkomen: GGz Rivierduinen en GGz Delfland sloten zich aan. Net als voorgaande jaren maakte Phrenos haar rol als netwerker meer dan waar. In het jaarverslag kunt u lezen met welke partijen Phrenos samenwerkte. Zo werd een succesvolle lezingenreeks gestart met de stichting Psychiatrie & Filosofie en organiseerden we met het Psychoseconsortium gezamenlijk een kick-off van het HAMLETT-onderzoek naar medicatie-afbouw.

In 2017 zagen ook twee nieuwe publicaties het licht. Het eerste Nederlandse IPS Handboek verscheen en in de Jaarboekenreeks van Herstel en Participatie verscheen voor het eerst een thema-editie over het beschermd en begeleid wonen. Opvallend zijn de tientallen auteurs afkomstig van de deelnemende instellingen die hun steentje bijdroegen. Door het productie- en samenwerkingsproces te begeleiden kon Phrenos kennis en partijen verbinden.

Een vergelijkbaar proces leidde Phrenos bij de ontwikkeling van de generieke modules Ernstige Psychische Aandoeningen en Destigmatisering. Beide modules konden in 2017 afgerond worden. In het verslag kunt u ook lezen welke mooie bijproducten werden opgeleverd. Eén wil ik hier eruit lichten; het Model voor Intercollegiale Teamuitwisseling. Dit nieuwe model ondersteunt het met elkaar (cliënt, familie en professional) leren op basis van eigen leerbehoeften bij het toepassen van kwaliteitsstandaarden. In 2017 zijn de eerste ervaringen opgedaan met Vroege Interventie Psychose (VIP-)teams en F-ACT-teams.

Phrenos werkte ook mee aan de toepassing van bestaande interventies of werkwijzen in een nieuwe context. Goede zorg en begeleiding moet immers overal toegankelijk zijn, dus ongeacht de plek waar een cliënt zich in het zorgveld bevindt. Het programma Nieuwe Wegen met ggz en opvang bood een dertigtal organisaties bij uitstek de kans om voor het eerst met elkaar samen te werken aan actuele thema's. En de bestaande interventie Individuele Plaatsing en Steun (IPS) werd ook toegepast in de context van gemeenten, arbeidsregio's en het werkveld van het beschermd en begeleid wonen. Met de maatschappelijk opvang startten we een IPS-oriëntatietraject.

In het meerjarenplan 2016 – 2020 van Phrenos werd al aangekondigd dat de preventie van Ernstige Psychische Aandoeningen een belangrijke strategie zou worden in het streven naar 1/3 meer herstel. Dit spoor is in 2017 zeer actief opgepakt met een omvangrijke meta-analyse van de onderzoeksliteratuur en vele interviews met (ervarings)deskundigen op de verschillende deelterreinen van de ggz. In juni 2018 worden in een werkconferentie de eerste resultaten gepresenteerd en besproken.

Nieuws was er ook op het terrein van herstelondersteunende zorg en de inzet van ervaringsdeskundigen. Ik noem er een paar: de brochure over herstelacademies, het leerplan ervaringsdeskundigheid en de cursus train-de-trainer van Herstellen doe je Zelf.

In 2017 startte ook de eerste POD (Peer-supported Open Dialogue) hulp in Nederland, werd de eerste lichter POD-werkers opgeleid en het eerste POD-congres georganiseerd (januari 2018).

Het was ook een jaar waarin we moesten vaststellen dat de toegankelijkheid en kwaliteit van de (ambulante) zorg stagneert. Dit blijkt uit het derde jaarrapport van de landelijke Monitor ambulantisering en hervorming langdurige GGz. Phrenos heeft samen met de begeleidingscommissie (Phrenos is voorzitter) via een brief haar zorgen gedeeld met de staatssecretaris voor de ggz.

De vele nieuwe activiteiten kwamen tot stand dankzij partijen in het veld. Soms was Phrenos initiatiefnemer, soms sloot Phrenos aan bij andere initiatieven. Graag nodig ik u uit om meer hierover te lezen in het jaarverslag. Samen kwamen we verder en samen met u hopen we in 2018 verder te gaan. Ik wens u veel leesplezier.

Elsbeth de Ruijter,
Voorzitter

Missie en visie

Meerjarenbeleid 2016 – 2020

In 2016 verscheen het *Meerjarenprogramma 2016-2020* van Kenniscentrum Phrenos. Dit programma bevat voor vijf jaar vijf doelstellingen die nauw verbonden zijn met de ambitie van het *Plan van aanpak Over de brug* (2014). Die ambitie is dat in 2025 sprake zal zijn van 'een derde minder ernstige psychische aandoeningen'.

Voor het jaar 2017 werd een *Jaarplan* opgesteld waarin is aangegeven welke activiteiten ondernomen worden om onderstaande doelstellingen te realiseren. In dit jaarverslag kunt u lezen hoe Kenniscentrum Phrenos in 2017 aan de doelstellingen gewerkt heeft.

De vijf doelstellingen

- a. mensen met ernstige psychische aandoeningen met succes aan hun persoonlijk herstel kunnen werken;
- b. zij ter bevordering van hun psychische én lichamelijke herstel de best mogelijke behandeling en zorg ontvangen;
- c. zij de gelegenheid krijgen om op de gebieden wonen, werken, leren en sociale contacten volop aan de samenleving deel te nemen;
- d. zij evenals hun naasten samenhang en continuïteit ervaren in alle behandel- en andere herstelondersteunende activiteiten; de transities in de zorg en ondersteuning (van intramuraal naar ambulant en eerste lijn, grotere rol van gemeenten) moeten daaraan bijdragen en uitmonden in goed georganiseerde lokale zorgnetwerken;
- e. er werk wordt gemaakt van het voorkómen van ernstige psychische aandoeningen.

Onze visie

In onze visie streven we naar een samenleving waarin mensen met een ernstige psychische aandoening worden geaccepteerd, gelijkwaardig kunnen participeren en zorg krijgen die het herstel ondersteunt. Herstel gaat over het opbouwen van een betekenisvol leven, gedefinieerd door de persoon zelf, al of niet met doorlopende of terugkerende symptomen of problemen. De zorg en ondersteuning voor deze doelgroep is steeds in ontwikkeling. Wij willen eraan bijdragen dat het aanbod van behandeling, rehabilitatie, andere vormen van herstelondersteuning en bevordering van maatschappelijke acceptatie verbetert en optimaal toegankelijk wordt.

Onze missie

Kenniscentrum Phrenos beoogt – in nauwe samenwerking met partners in het werkveld – het persoonlijk herstel en de maatschappelijke participatie van mensen met ernstige en langdurige psychische aandoeningen te bevorderen door:

- kennis te ontwikkelen, te bundelen, te verspreiden en te doen toepassen over behandeling, participatie, herstel(ondersteuning) en maatschappelijke acceptatie;
- vanuit deze kennis het beleid ten aanzien van zorg voor mensen met ernstige psychische aandoeningen te beïnvloeden.

Kennisnetwerk

Kenniscentrum Phrenos is een organisatie die haar doelstelling primair wil bereiken door samen te werken met de aangesloten instellingen. Deze deelnemende instellingen bieden behandeling, begeleiding en/of ondersteuning aan mensen met ernstige psychische aandoeningen.

Deelnemende instellingen in 2017

In 2017 waren 36 instellingen bij het kenniscentrum aangesloten, onder hen de nieuwkomers GGz Rivierduinen en GGz Delfland. Helaas besloot RIBW Heuvelland en Maasland (Levanto) het lidmaatschap van Phrenos per 1 januari 2018 op te zeggen.

In 2017 werden werkbezoeken gebracht aan elf deelnemende instellingen: HVO Querido, Dimence, De Waterheuvel, Lentis, Yulius, GGZ Noord-Holland Noord, Anton Constandse, Mondriaan, Kwintes, GGZ Drenthe en Lister.

Daarnaast werden op verzoek van de deelnemers verschillende presentaties en/of adviesgesprekken op locaties gehouden.

De Deelnemersraad, het inhoudelijk platform van vertegenwoordigers van de deelnemende instellingen en adviesorgaan voor het bestuur, kwam in 2017 in april en oktober bijeen.

Anoiksis (vereniging voor en door mensen met psychosegevoeligheid) en Ypsilon (vereniging van familieleden en naasten van mensen met een verhoogde kwetsbaarheid voor psychose) zijn als adviseur betrokken bij de deelnemersraad. In 2017 werd de afvaardiging per instelling in de Deelnemersraad verruimd van 3 naar 4 personen. Deze uitbreiding was bedoeld om ook vertegenwoordigers van cliënten en familie te betrekken in de afvaardiging.

Kenniscentrum Phrenos wil samenwerken met alle partijen die van belang zijn voor het realiseren van de doelstellingen. In 2017 werd derhalve samengewerkt met universiteiten, kenniscentra en -instituten, beroepsverenigingen, brancheorganisaties, cliënten- en familieorganisaties, en (semi) overheidsinstellingen. Deze samenwerkingspartners zijn werkzaam in de ggz en in het maatschappelijk veld.

De netwerkfunctie van Phrenos komt ook tot uitdrukking in diverse podia zoals het Platform Rehabilitatie & Ouderen, het bestuurdersactieplatform Herstel voor Iedereen!, de Werkplaats Herstelondersteuning, de werkgroep bekostiging ervaringsdeskundigheid, en het platform voor F-ACT ervaringsdeskundigen.

Een mooi voorbeeld hiervan is het programma *Nieuwe wegen met GGz en Opvang*. In het kader van dit programma werden 27 innovatieve projecten op het raakvlak van ggz/maatschappelijke opvang en sociaal domein ondersteund in een lerend netwerk. Hierbij stonden verdiepende masterclasses, themagroepbijeenkomsten, structureel ingeplande coachende contacten en voortgangsgesprekken met projectleiders en bestuurders centraal. De looptijd van het programma is verlengd tot voorjaar 2018. Op 15 maart 2018 vond een druk bezochte eindconferentie plaats. Phrenos was een van de uitvoerende kenniscentra. In die hoedanigheid heeft zij de aangesloten instellingen gestimuleerd om in het programma te participeren.

Werkplaats Herstelondersteuning

De Werkplaats wordt gevormd door acht ggz-instellingen (Altrecht, GGz Breburg, GGz Eindhoven en de Kempen, GGZ Noord-Holland-Noord, Kwintes, Lister, MET ggz, RIBW K/AM) en Kenniscentrum Phrenos. De leden hebben de ambitie dat herstelondersteuning werkelijk het leidend principe in de zorg wordt.

In de Werkplaats zijn verschillende thema's nader belicht. In de werkgroep *Goede Praktijken* hebben RIBW K/AM en Kwintes een bijeenkomst georganiseerd over theorie en praktijk van de presentiebenadering. Lister heeft in een bijeenkomst toegelicht wat er in de praktijk komt kijken als je vrijheid van cliënten – Freedom First - prioriteit geeft.

Ook had de Werkplaats een aantal nieuwe producten:

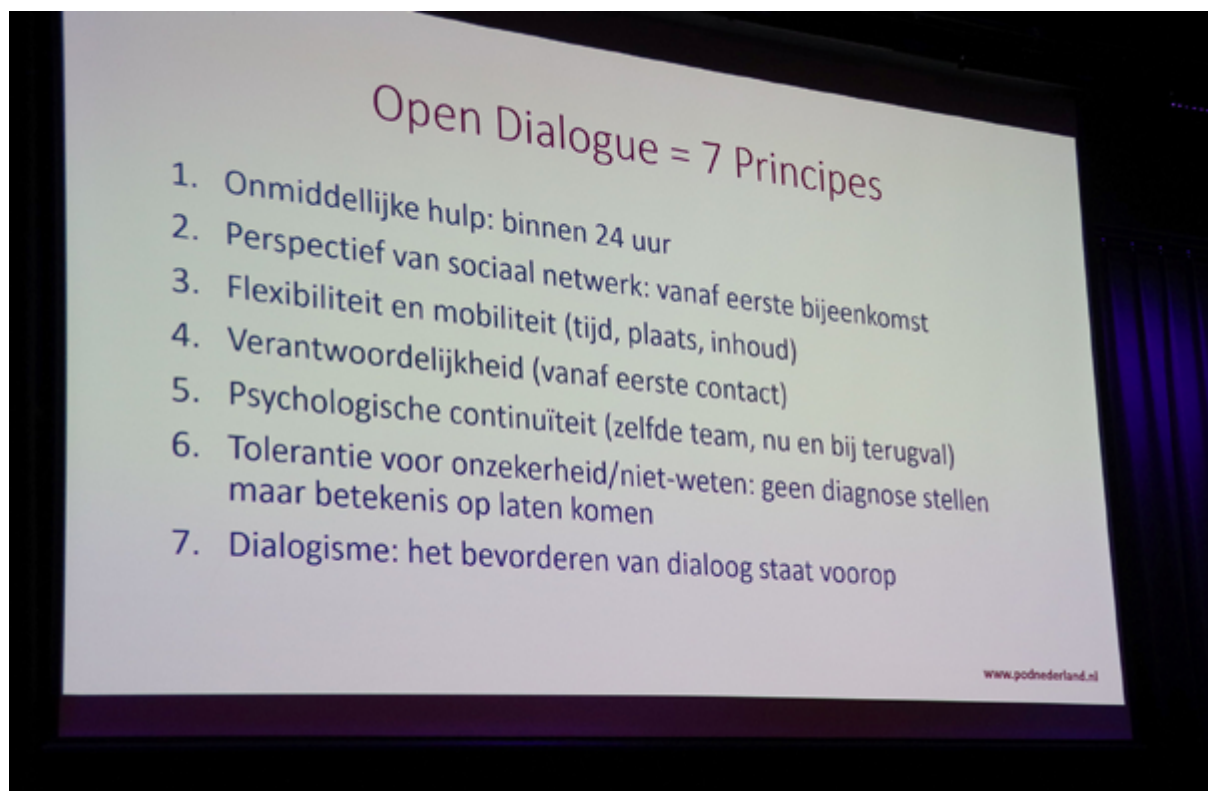
Vanuit de werkgroep Herstelacademies, onderdeel van de Werkplaats is de uitgave *Herstelacademie, vrijplaats voor eigen ontwikkeling* gerealiseerd.

In deze brochure zijn zowel de inhoudelijke en organisatorische aspecten van een herstelacademie beschreven alsook een aantal praktijkvoorbeelden van herstelacademies en zelfregiecentra. De brochure is gepresenteerd op een landelijke invitational conference waar 80 mensen aanwezig waren.

Om de discussie over herstel te voeden heeft Phrenos vanuit de Werkplaats Herstelondersteuning in samenwerking met de stichting Psychiatrie & Filosofie in 2017 de Lezingencyclus Herstel en Filosofie georganiseerd. Bij iedere bijeenkomst waren twee sprekers te gast, die een lezing hielden en met elkaar en de aanwezigen het gesprek aangingen. Lezingen zijn gehouden door Awee Prins, Wouter Kusters, Gerard Visser, Dienne Boertien, Joeri Calsius en Bert van den Bergh. Meer hierover kunt u lezen op [de website van Kenniscentrum Phrenos](#). De lezingen werden goed bezocht; gemiddeld waren er 120 deelnemers, waarvan 61% werkzaam bij aan Phrenos deelnemende instellingen.

In de Werkplaats Herstelondersteuning zijn Altrecht, GGz Eindhoven, Lister en Metggz een pilot *Peer-supported Open Dialogue (POD)* gestart. Vanuit elke instelling is een team van 6 à 8 medewerkers onder wie minimaal een psychiater en een ervaringsdeskundige in januari gestart met de opleiding Peer-supported Open Dialogue, Social Network and Relationship Skills. Deze opleiding vond plaats in Londen en werd ontwikkeld door de National Health Service (NHS) in samenwerking met de Norwegian

University of Science and Technology. De opleiding is geaccrediteerd door de London South Bank University (LSBU).

Kenniscentrum Phrenos ondersteunde in de pilotfase de uitwisseling van ervaringen van de pilots onderling en de kennisbundeling. Kennis is gedeeld via [de website Herstelondersteuning](#) en door het geven van presentaties op verschillende symposia. De pilots zijn bovendien gevolgd in een monitortraject waarin de ervaringen op niveau van de individuele hulpverlener (*fidelity scale*), op teamniveau en organisatieniveau in kaart zijn gebracht. In januari 2018 werd het eerste Peer- supported Open Dialogue-congres georganiseerd.

Zelfhulpmethoden en ervaringsdeskundigheid

Phrenos ondersteunt de implementatie van de zelfhulpcursussen *Wellness recovery Action Plan (WRAP)* en *Herstellen doe je Zelf*.

In 2017 zijn ongeveer 150 WRAP facilitators opgeleid. Bij twaalf instellingen is de reeds bestaande inzet van WRAP versterkt met de opleiding van nieuwe facilitators, in vier instellingen zijn nieuwe WRAP-trajecten gestart. Een [factsheet WRAP](#) zet alle feiten en mogelijkheden op een rij.

Nieuw in 2017 was een pilot *train-de-trainer cursus* voor de cursus *Herstellen doe je Zelf*. Deze train-de-trainer beoogt de kwaliteit van de cursus te borgen en de cursusleiders te ondersteunen in met name hun ervaringsdeskundige vaardigheden bij het leiden van de cursus. De cursus *Herstellen doe je Zelf* wordt op grote schaal ingezet; 28 instellingen hebben de cursus uitgevoerd.

Het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGz heeft GGZ Nederland en de RIWB Alliantie opdracht gegeven een [Leerplan Ervaringsdeskundigheid in zorg en welzijn](#) te ontwikkelen. Aan de opdracht is uitvoering gegeven door Kenniscentrum Phrenos en het Trimbos-instituut in samenwerking met een groot aantal partijen uit het werk- en opleidingsveld. Dit leerplan beschrijft de inzet van ervaringsdeskundigheid op opleidingsniveau 4 en 5. In een bijlage is een vertaling van deze inzet naar niveau 2, 3 en 6 opgenomen. Tevens is in een bijlage een advies voor de toekomstige ontwikkeling van het beroep van ervaringsdeskundige opgenomen en een beschrijving van de toekomstige inrichting van het beroepsregister ervaringsdeskundigheid. Het leerplan is in oktober 2017 gepresenteerd op een slotconferentie met ruim 100 genodigden.

LEERPLAN

Ervaringsdeskundigheid in

Zorg en Welzijn | opleidingsniveau 4 & 5

Kwaliteitsstandaarden

In 2016 en 2017 zijn belangrijke stappen richting 'goede behandeling en zorg' gezet, namelijk door de ontwikkeling van de *generieke module Ernstige Psychische Aandoeningen* (vanuit het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGz en NVvP) en de nauw daarmee verbonden Leidraad Ernstige Psychische Aandoeningen voor psychiaters (vanuit NVvP). Phrenos is, samen met het Trimbos-instituut, de uitvoerder van het project GM EPA.

De *generieke module Ernstige Psychische Aandoeningen* is eind 2017 opgeleverd en te raadplegen via de database van het Netwerk voor Kwaliteitsontwikkeling GGz. Om de implementatie te bevorderen is een samenvattingskaart, een *voorlichtingsfilmpje* en een speciale informatiefolder voor gemeenten gemaakt. De *generieke module Destigmatisering* is in januari 2017 afgerond en gepubliceerd op de website van het Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGz. Ten behoeve van cliënten is op basis van de module een infographic 'Wat doe je tegen stigma' ontwikkeld.

Het Netwerk Vroege Psychose (onderdeel van Kenniscentrum Phrenos) heeft meegewerkt aan de totstandkoming van de *Zorgstandaard Psychose* en *EBRO Module Vroege Psychose* (voorzitter hiervan was Wim Veling, ook voorzitter Commissie NVP), die beide in 2017 zijn afgerond.

Wat doe je tegen stigma?

Wat is stigma?
Als je psychische of verslavingsproblemen hebt, krijg je vaak ook te maken met de vooroordelen van anderen. Soms worden die vooroordelen uitgesproken 'mensen met een psychische aandoening of verslaving zijn onvoorspelbaar, onbetrouwbaar'. Vaak zijn ze subtieler: je merkt dat mensen niet goed weten hoe te reageren of meewarigheid en medelijden uitstralen. Ook binnen de hulpverlening kun je soms het gevoel krijgen dat je geen gelijkwaardige gesprekspartner bent.

Wat zijn de gevolgen?
De vooroordelen kunnen een belemmering zijn voor je herstel en bij het weer oppakken van sociale rollen, zoals die van ouder, student of ondernemer. Het stigma kan ook een sterke weerstand hebben op jezelf. Je gaat je daardoor steeds ongemakkelijker en onzekerder voelen. Je durft soms zelfs niet met familie of goede vrienden over je problemen te praten. Een patiënt verwoordt het als volgt: 'Iedere keer als iemand zei dat ik iets niet kon, kreeg ik een deuk in mijn zelfvertrouwen. Ik gaat de negatieve dingen die anderen over jou zeggen ook geloven'.

Wat mag je van je hulpverlener verwachten?
Van je hulpverlener mag je verwachten dat hij zelfstigma onspreekbaar maakt, dat hij je zo nodig helpt om met vooroordelen om te gaan en met je overlegt wat er aan gedaan kan worden. Ook kan je hulpverlener aangeven dat psychische problemen een begrijpelijk deel van zijn zijn en omstandigheden die iedereen kan meemaken. Verder kan hij je in contact brengen met een ervaringsdeskundige. Een ervaringsdeskundige heeft zelf ervaring met (het omgaan met) vooroordelen en kan je helpen te verkennen hoe zelfstigma verstopt zit en kan worden doorbroken. Dit kan individueel of in een zelfhulpgroep.

Zelfstigma

- Hoe herken je het? →
- Wat kun je zelf doen? →
- Wat kan je in contact met anderen zelf doen? →

Stigma door anderen

- Waar doet zich het voor? →
- Wat kun je doen naar familie en werkgevers? →
- Hoe herken je het? →
- Wat kun je doen naar hulpverleners? →

Deze infographic is tot stand gekomen door Kenniscentrum Phrenos, Netwerk voor Kwaliteitsontwikkeling GGz en Netwerk Vroege Psychose.

Destigmatisering

In de jaren 2016 en 2017 startte Phrenos met het kwartiermaken voor het *Kennisconsortium Destigmatisering en sociale inclusie*.

Het kennisconsortium wil op landelijke schaal een infrastructuur bieden ten behoeve van een systematische en duurzame kennisontwikkeling op het gebied van destigmatisering en sociale inclusie. Kenmerkend voor deze infrastructuur is de samenwerking tussen partijen uit de zorgsector, de wetenschap en het beleid/bestuur, om zo bruggen te kunnen slaan tussen praktijkinitiatieven en wetenschappelijke kennisontwikkeling en beleidsinitiatieven. Het kennisconsortium wil binnen deze infrastructuur wetenschappelijk onderzoek en kennistoepassing bevorderen en ondersteunen en aldus extra stimulans geven aan alle initiatieven die herstel en burgerschap van mensen met psychische en/of verslavingsproblematiek helpen bevorderen.

Voor het kennisconsortium is voor de jaren 2018 en 2019 een kennisagenda opgesteld. Hierin hebben de thema's Jeugd, Leefomgeving en Werk prioriteit gekregen. Belangrijke elementen van de werkwijze van het kennisconsortium zijn het per thema prioriteren, kiezen, ontwikkelen, proefdraaien, eventueel aanpassen en implementeren van effectief gebleken interventies in Nederland. Cocreatie en (participatief) evaluatieonderzoek zijn daarbij belangrijke middelen. Hierbij zal uit drie bronnen van kennis worden geput: wetenschappelijke kennis, praktische kennis en ervaringskennis.

De feestelijke oprichting van het kennisconsortium vindt plaats op 20 april 2018.

Conceal or Reveal (CORAL)

In opdracht van Samen Sterk zonder Stigma heeft Phrenos in samenwerking met Tilburg University de interventie Conceal or Reveal (Coral) doorontwikkeld.

De nieuwe CORAL-versie (de definitieve naam wordt nog vastgesteld) biedt een keuzehulp voor cliënten bij afwegingen rond openheid over psychische gezondheidsproblemen op het werk. Het doel van deze keuzehulp is om mensen die hierover nadenken te ondersteunen. De keuze ligt altijd bij de persoon zelf. Door het lezen van de overwegingen in deze keuzehulp kunnen mensen op nieuwe ideeën komen die helpen bij het maken van eigen keuzes.

Deze keuzehulp is voor iedereen die psychische gezondheidsproblemen heeft of heeft gehad en nadenkt over wat hij/zij hierover wel en niet aan een huidige of toekomstige werkgever of anderen in de werkomgeving wil vertellen. Daarnaast kunnen professionals, op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsre-integratie, en werkgevers deze keuzehulp inzetten. Ook naasten van iemand die vragen heeft over het bespreekbaar maken van psychische gezondheidsproblemen, kunnen baat hebben bij deze keuzehulp. Voor professionals is informatie en een handleiding voor een startbijeenkomst en intervisie gemaakt.

De module komt in voorjaar 2018 online beschikbaar via Samen Sterk zonder Stigma. Phrenos gaat de nieuwe CORAL integreren in de opleiding tot IPS-trajectbegeleider.

Netwerk Vroege psychose

Het Netwerk Vroege Psychose heeft bij uitstek de doelstelling om in een zo vroeg mogelijk stadium de problematiek te herkennen en goede zorg te verlenen waardoor erger voorkomen kan worden. In het netwerk zijn vooral Vroege Interventieteams Psychose, maar ook andere organisatievormen van vroege psychosezorg verenigd. De activiteiten van het netwerk zijn gericht op de kwaliteitsbevordering van deze zorg. Tijdens de Masterclass (10 februari 2017, zie hieronder) is gedebatteerd over de vraag of de focus van vroege interventie psychose verbreed dient te worden naar vroege interventie psychische problematiek. Eind 2017 zijn stappen ter kennismaking met de expertgroep Transitiepsychiatrie genomen, om te verkennen of en waar mogelijkheden tot samenwerking aanwezig zijn.

Tijdens twee contactpersonenoverleggen in 2017 (29 maart en 1 november) zijn onder meer de thema's Peer-supported OpenDialogue, 113 Zelfmoordpreventie (suicidehulplijn en website) en de kracht van kwetsbaarheid besproken.

Masterclass Netwerk Vroege Psychose

Op 10 februari 2017 was het thema van de Masterclass 'Vroeginterventie, hoe breder hoe beter?' Onder leiding van *Jim van Os* gingen *Alison Yung*, klinisch onderzoeker, *Ralph Kupka*, hoogleraar bipolaire stoornissen en *Therese van Amelsfoort*, hoogleraar Transitiepsychiatrie, met elkaar en met de aanwezigen in gesprek over thema's zoals preventie, vroege detectie en vroege interventie. Is een verbreding van de focus van VIP noodzakelijk, naar een focus op alle psychische stoornissen tussen 14 en 25 jaar of naar preventie, detectie en interventie van psychotische stoornissen? De Masterclass trok ruim 100 deelnemers.

Cognitive REmediation and Work (CREW)-onderzoek

In 2017 is het Cognitive REmediation and Work (CREW)-onderzoek op volle kracht voortgezet. Het onderzoek richt zich op de vraag wat de toegevoegde waarde is van cognitieve vaardigheidstraining (CRT) als aanvulling op arbeidsre-integratie (IPS) voor deelname aan reguliere arbeid en/of opleiding, bij mensen met een eerste psychose. Om een goed beeld te krijgen van de deelname aan arbeid en/of opleiding van deze jongeren vinden de nametingen plaats op 6 maanden en 18 maanden na de baselinemeting. Hiervoor heeft het onderzoek dus een lange follow-upperiode nodig. In 2017 hebben de laatste 6-maandenmetingen plaatsgevonden en twee derde van de 18-maandenmetingen. Ook zijn de laatste modeltrouwmetingen van de interventies afgenomen. Ondertussen bleven de IPS-jobcoaches in de deelnemende Vroege psychoseteams steeds de maandelijkse gegevens aanleveren over

het aantal uur per week dat de deelnemers hadden gewerkt in opleiding of werk. Ter voorbereiding op de analyses in 2018 zijn de databestanden opgeschoond en de syntaxis in SPSS klaargezet. Rond de zomer van 2018 zullen de laatste 18-maandenmetingen plaatsvinden en kunnen de data geanalyseerd worden.

Rijgeschiktheid

Het Netwerk Vroege Psychose ontplooit activiteiten betreffende de rijgeschiktheid na een psychose. In 2016 is in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) een financieringsaanvraag ingediend bij de Stichting Kwaliteitsgelden Medisch Specialisten. Dit is gehonoreerd. Doel is een verbeterd advies op basis van literatuurstudie en praktijk- en ervaringskennis.

Een werkgroep bestaande uit enerzijds experts vanuit het netwerk en uit anderzijds experts met deskundigheid op het gebied van verkeersveiligheid, schrijft in samenwerking met NVvP een vernieuwde adviesnota. Ten behoeve van deze adviesnota zijn twee focusgroepen gehouden, respectievelijk voor psychiaters en voor cliënten en naasten. De looptijd van het project is verlengd tot 1 juni 2018. Na een commentaarronde zal de adviesnota worden ingediend.

Model voor Intercollegiale Teamuitwisseling (MoVIT)

In het kader van de implementatie van de zorgstandaarden en EBRO en generieke modules is eind 2016 gestart met de ontwikkeling van het Model voor Intercollegiale Teamuitwisseling (MoVIT). De MoVIT (subsidie Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGz: NKO) is aangevraagd door GGz inGeest en wordt door Phrenos samen met diverse partijen ontwikkeld. In dit model bezoeken triadische teams elkaar en kijken als het ware bij elkaar 'in de keuken', met als doel wederzijdse inspiratie, reflectie op de eigen zorgpraktijk, en toetsing en verbetering van de kwaliteit van zorgverlening en/of -organisatie. Het model beoogt professionals, cliënten, naasten en maatschappelijke partners te ondersteunen bij het onderzoeken in hoeverre hun huidige praktijk aansluit op kwaliteitsstandaarden op hun werkerrein en waar verbeterpunten liggen. De perspectieven van management, professionals, patiënten en familie, alsook maatschappelijke samenwerkingspartners zijn meegenomen in de ontwikkeling, uitvoering en toetsing van het model.

Het project werd op 31 januari 2018 afgerond. In het ontwikkeltraject hebben twee pilots plaatsgevonden, waarbij als basis de zorgstandaard Psychose, de EBRO-module Vroege Psychose en de generieke module Ernstige Psychische

Aandoeningen gelden. Tijdens de pilot zijn twee focusgroepen met een triadische bezetting georganiseerd en twee verschillende pilots, namelijk één pilot met homogene teams vanuit het NVP en één pilot met heterogene teams vanuit het Actieplatform Herstel voor Iedereen! Naast een theoretische onderbouwing van het model voor teamuitwisseling, zijn er een draaiboek voor de teamuitwisseling, een training voor co-facilitatoren, een brochure en een document voor werving en organisatie ontwikkeld. Met het NVP en het Actieplatform Herstel voor Iedereen! is besproken de MoVIT structureel in te zetten als hulpmiddel voor reflectie en inspiratie binnen deze lerende netwerken.

De belangrijkste activiteiten van Phrenos die raken aan dit thema lopen via het Netwerk Vroege Psychose.

Conferentie 'NVP Meets HAMLETT, to continue or not to continue'

Op 5 september 2017 organiseerde het Netwerk Vroege Psychose samen met Handling Antipsychotic Medication: Long term valuation of Targeted Treatment (HAMLETT)-onderzoekers de conferentie 'NVP Meets HAMLETT, to continue or not to continue'. Het HAMLETT-onderzoek is een onderzoek vanuit het Psychoseconsortium, een samenwerking van behandelaren en onderzoekers die gespecialiseerd zijn in de behandeling van psychose, en onderzoekt de beste strategieën bij medicatie-afbouw na een eerste psychose. Tot nu toe is daar in Nederland slechts één studie naar gedaan. Deze nieuwe samenwerking tussen NVP en het Psychoseconsortium kan een opmaat zijn naar samenwerking op meer fronten.

De conferentie trok 110 deelnemers (waarvan 75 uit aangesloten instellingen). Elf sprekers gingen in op diverse aspecten van wetenschappelijk onderzoek en zorgverlening bij psychose.

Preventie van ernstige psychische aandoeningen

In 2017 is Phrenos gestart met een voorstudie naar de mogelijkheden voor de preventie van ernstige psychische aandoeningen. Deze voorstudie richt zich op de preventie bij mensen die al bij de ggz bekend en in behandeling zijn (tertiaire preventie of zorggerelateerde preventie). Het gaat daarbij om preventieve activiteiten die in principe binnen het bereik van de ggz en de aldaar werkende professionals liggen. In de studie nemen we ook een ander aspect van preventie mee, namelijk het verkleinen van sociaal-economische gezondheidsverschillen die ontstaan ten gevolge van een chronische ziekte. Naast een meta-analyse van de onderzoeksliteratuur, interviewen we (ervarings)deskundigen op de verschillende deelterreinen van de ggz.

Individuele Plaatsing en Steun

Phrenos verzorgt de implementatie en scholing van Individuele Plaatsing en Steun (IPS) in Nederland. Hiertoe wordt samengewerkt met de ontwikkelaars van IPS van het Rockville Institute, Westat, in de Verenigde Staten. In 2017 werd in verband met de toegenomen trainingen een extra docent en reviewer IPS aangesteld. De Italiaanse geneeskundestudente Stefania di Rosso liep drie maanden stage bij Phrenos. Ze onderzocht de verschillen in de Nederlandse en Italiaanse IPS-praktijk, met name IPS-dataverzameling outcome, en IPS Opleiding.

IPS-opleidingstrajecten en modeltrouwmetingen

In 2017 werden door Phrenos vijf trainingen gestart en tien trainingen afgerond. Twee nieuwe IPS-implementatietrajecten zijn gestart bij Lister en een gecombineerd traject bij Iriszorg/Plurijn. Hierdoor zijn er in Nederland 27 instellingen die IPS hebben geïmplementeerd.

Phrenos voerde elf modeltrouwmetingen uit. Twee instellingen scoorden als eerste in Nederland een voorbeeldige modeltrouw op IPS-Arbeid.

Platform IPS

Op 12 mei en op 3 november vonden twee reguliere IPS-platformbijeenkomsten plaats. De platformbijeenkomsten voorzien in een behoefte en worden druk bezocht door IPS-coördinatoren, trajectbegeleiders en andere belangstellenden uit heel Nederland.

Op 14 februari en op 8 maart organiseerde Phrenos twee extra themabijeenkomsten. Op 14 februari werd er een extra IPS platform georganiseerd met Sarah Swanson van het IPS Employment Center (Rockville Institute, Westat). Sarah sprak over het belang en gebruik van *IPS outcome data* en de verschillende apps die in de Verenigde Staten gebruikt worden in het kader van IPS.

IPS-onderzoeksregeling UWV

Op 8 maart organiseerde Phrenos een extra IPS-platform over de signalen met betrekking tot de IPS-onderzoeksregeling van UWV. Voor deze bijeenkomst peilde Phrenos bij ggz-instellingen waar IPS is geïmplementeerd, op welke wijze ze IPS bekostigen. Ook GGZ Nederland en UWV waren bij dit overleg aanwezig. Op basis van deze bijeenkomst hebben de ggz-instellingen gezamenlijk een brief verstuurd aan UWV en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om knelpunten met betrekking tot de UWV-regeling aan te kaarten.

De IPS-onderzoeksregeling van UWV is in 2017 niet aangepast maar de Raad van Bestuur van UWV heeft wel ingestemd om het maximale subsidiebedrag voor de derde trajectstartperiode (1 januari 2018 tot 1 juli 2018) te verhogen tot € 3 miljoen. Dat houdt dus in dat er € 1 miljoen extra budget is voor de uitvoering van IPS-trajecten. Hiermee kunnen in 2018 125 extra IPS-trajecten van start gaan. Deze verhoging is eenmalig en heeft als doel om ontstane knelpunten (wachtlijsten) in de uitvoering van IPS-trajecten op te lossen.

Maastrichtse Werk Monitor en IPS

In 2017 werd het project Maastrichtse Werk Monitor en IPS afgerond. Dit gebeurde in samenwerking met Maastricht University, in opdracht van UWV. Op 3 november is de monitor gepresenteerd op het IPS-

platform en zijn deelnemende instellingen gevraagd om mee te werken aan de implementatie van IPS binnen hun IPS-organisatie.

Werkgeversservicepunt en IPS

Phrenos neemt deel aan de ontwikkeling van een IPS-(werkgevers)servicepunt met GGZ Nederland en UWV. Doelstelling is één servicepunt dat werkgevers kan ontzorgen, informeren en begeleiden bij het werven, selecteren en in dienst nemen van mensen met een psychische aandoening. Daarnaast kan een werkgeversservicepunt de werkgevers voorzien van specifieke expertise op het vlak van werken met een psychische aandoening. Doorontwikkeling van dit werkgeversservicepunt wordt in 2018 door UWV en Phrenos opgepakt.

Bijeenkomsten met de RIBW-alliantie en de Federatie Opvang/Landelijke Cliëntenraad

In 2017 waren er ook op IPS-gebied nieuwe ontwikkelingen. Zo werden bijeenkomsten met de RIBW-alliantie en de Federatie Opvang/Landelijke Cliëntenraad georganiseerd.

IPS wordt de laatste jaren steeds meer geïmplementeerd binnen RIBW's. In dit kader is er in 2017 een bijeenkomst georganiseerd over de wijze waarop IPS binnen een RIBW's geïmplementeerd kan worden. Daarnaast is er in 2017 intensief overlegd met de Federatie Opvang en de Landelijke Cliëntenraad om te onderzoeken of IPS ook geschikt is om toe te passen in de maatschappelijke opvang. Partijen zijn al een tijd in gesprek om te kijken of IPS ook voor mensen "zonder ggz-label" kan worden toegepast. Het gaat dan om mensen uit opvang of beschermd wonen die ook kampen met psychische problemen, verslaving of een licht verstandelijke beperking.

Regionale subsidie samenwerking tussen ggz-instellingen, gemeenten en UWV

Om de regionale samenwerking tussen ggz-instellingen en het domein van werk en inkomen verder te stimuleren rond arbeidsmarktparticipatie van mensen met een psychische aandoening stelde de vorige staatssecretaris Klijnsma in 2017 en 2018 maximaal € 3,5 miljoen beschikbaar voor regio's die actief aan de slag gaan met dit thema. Over dit stimuleringsinitiatief organiseerde de Programmaraad samen met SZW, GGZ Nederland en Kenniscentrum Phrenos op 12 april een landelijke bijeenkomst. Dit leverde 31 regionale samenwerkingsplannen op die gestart zijn met een landelijke bijeenkomst op 23 november. In veel van de regionale plannen is IPS als methode opgenomen om gemeentelijk te implementeren en de samenwerking regionaal te ontwikkelen.

Internationaal compliment voor de Nederlandse IPS-praktijk

Cris Bergmans en Jaap van Weeghel namen deel aan de jaarlijkse conferentie van de internationale learning community IPS in Cleveland Ohio (22-25 mei 2017). Hierbij was ook een delegatie van Arkin/Roads aanwezig die namens de gehele Nederlandse praktijk de IPS Learning Community Europe Award 2017 in ontvangst nam.

Congressen

Helden van de Wijk-kennisfestival 'Maatschappelijk herstel' 31 oktober 2017

In samenwerking met Kenniscentrum Phrenos organiseerde Resilience+ de tweede editie van het Helden van de Wijk-kennisfestival voor 170 deelnemers. Het festival richt zich onder andere op de samenwerking tussen het sociaal domein en de ggz in het persoonlijke en maatschappelijke herstel van mensen met ernstige psychische aandoeningen. Een van de sprekers was Lara de Brito, wethouder Zorg, onderwijs, cultuur en klimaat in Wageningen. Zij sprak over de wijze waarop in Wageningen met de burgers samen de transitie van de ggz naar de gemeente wordt vormgegeven.

Het eerste jaarboek in de vernieuwde reeks Jaarboeken Participatie & Herstel, geheel gewijd aan beschermd wonen en ambulante woonbegeleiding, werd op het festival gepresenteerd.

Verder werd de Helden van de Wijk Aanmoedigingsaward uitgereikt aan het Peer-supported Open Dialogue-project.

13e Psychosecongres 'Levensloop-Levenshoop' 23 november 2017

Voor 300 deelnemers (waarvan 200 uit aangesloten instellingen) spraken onder anderen Nanette Waterhout, Jim van Os en Iris Sommer over wat cliënten in de verschillende levensfasen nodig hebben voor hun herstel. *Jojanneke Bruins*, senior onderzoeker bij Lentis Research verzorgde de Jong Talent-lezing. Er staat [een verslag](#) over het congres op de website van Phrenos

Resource Group Assertive Community Treatment (RACT)

In 2017 heeft Phrenos meegewerkt aan de organisatie van een Masterclass Resource Group Assertive Community Treatment (RACT) op 15 november, waarbij de Zweedse grondleggers aanwezig waren. Tevens heeft Phrenos zitting genomen in de programmacommissie van het eerste Nederlandse RACT-congres op 16 november in Utrecht.

Symposium Beautiful Distress 7 december 2017

Het symposium ging over kunst, psychiatrie en stigmapbestrijding en vormde een onderdeel van de Beautiful Distress Kunstmanifestatie over waanzin. De manifestatie was een initiatief van Stichting Het Vijfde Seizoen en Stichting Beautiful Distress. Tijdens het interactieve symposium wisselden 200 deelnemers uit verschillende belangengroepen 'best practices' uit en stelden concrete aanbevelingen op om de zichtbaarheid en acceptatie van kwetsbare mensen te verbeteren. Kenniscentrum Phrenos verzorgde de logistieke ondersteuning van het symposium en de inschrijving.

Masterclass Onderzoek 'RCT: ja of nee?' 8 december 2017

Deze Tweede Masterclass Onderzoek werd voor 50 deelnemers (waarvan 28 uit aangesloten instellingen) uitgevoerd met onder anderen Pauline Meurs, Trudy Dehue en Mark van der Gaag als sprekers. De presentaties leverden een levendige discussie op over de (on)mogelijkheden tot objectief en neutraal wetenschappelijk onderzoek.

Cursussen

Training Over trauma gesproken

In samenwerking met de stichting Cognitie en Psychose is in 2017 de eendaagse in company training 'Over trauma gesproken'© aangeboden aan teams van ggz-instellingen. De attitude- en vaardigheidstraining reikt kennis en vaardigheden aan om het onderwerp trauma te introduceren en te bespreken met cliënten en daar een vervolg aan te verbinden. De training is door de stichting ontwikkeld op basis van de bevindingen van het Treating Trauma in Psychosis (T.TIP)-onderzoek. De training wordt alleen voor één of meerdere teams van een instelling verzorgd. De eerste training werd in juli uitgevoerd voor een aantal teams van Altrecht; in november voor een aantal teams van GGz inGeest en een derde vond in december plaats voor een aantal teams van de Parnassia Groep.

De training *CGT bij Psychose en Trauma* is in het najaar gegeven aan 14 deelnemers (waarvan 11 uit aangesloten instellingen). Nieuw aan de training is de uitbreiding met 2 dagen over de behandeling van trauma (of in engere zin PTSS) bij mensen met psychose. Waar voorheen psychose of schizofrenie als een contra-indicatie werd beschouwd, is er nu goede evidentie dat PTSS veilig en effectief behandeld kan worden.

Vroegdetectie van en behandeling bij psychose

Comprehensive Assessment of At Risk Mental States (CAARMS) is het meetinstrument waarmee vastgesteld kan worden of iemand at risk is voor het ontwikkelen van een psychose. Hiervoor heeft stichting Cognitie en Psychose de CAARMS-training ontwikkeld. Phrenos organiseerde de training tweemaal voor in totaal 24 deelnemers, voornamelijk van instellingen die deelnemen aan het kenniscentrum.

Interne Organisatie

Bestuur

Op 1 januari 2017 namen we na ruim vijf jaren afscheid van de voorzitter Marry Mos. In het voorjaar van 2017 werd de bestuurszetel ingevuld door mevrouw Lara de Brito, wethouder te Wageningen. Daarmee was het bestuur weer compleet. Elsbeth de Ruijter werd per 1 januari voorzitter.

In 2017 was het bestuur als volgt samengesteld:

- Irene van de Giessen, lid (directeur Stichting HerstelTalent, hoofdredacteur van het tijdschrift *Participatie en Herstel van mensen met psychische aandoeningen en psychosociale beperkingen*)
- José Manshanden, penningmeester (per 1 juli directeur GGD / directeur Publieke Gezondheid van de GGD Amsterdam; tot 1 juli lid directieraad en themadirecteur Sociaal gemeente Utrecht)
- Niels Mulder, lid (hoogleraar Openbare Geestelijke Gezondheidszorg Erasmus Universiteit Rotterdam, psychiater en onderzoeker BavoEuropoort)
- Elsbeth de Ruijter, voorzitter (voorzitter raad van bestuur GGZ inGeest)
- Lidy Zaat, lid (directeur Stichting Anton Constandse)
- Peter van Zuidam, lid (lid kenniscentrum Zorgverzekeraars Nederland, zorginhoudelijk adviseur GGZ Zilveren Kruis)
- Lara de Brito, lid (wethouder, gemeente Wageningen)

Bureau

Eind 2017 telde het bureau van Kenniscentrum Phrenos twaalf medewerkers (totaal ruim 8 fte):

- Silvia Benschop, secretariaat (vanaf 1 mei)
- Cris Bergmans, Individuele Plaatsing en Steun (IPS)
- Dienne Boertien, herstel, ervaringsdeskundigheid en participatie
- Chrisje Couwenbergh, beleid en onderzoek
- Daniëlle van Duin, implementatie en onderzoek
- Kristien Harmsen, communicatie
- Caroline Huisman, secretariaat (tot 1 mei)
- Fons van de Kar, scholing en congressen
- Jeanne Nitsche, directie, portefeuille algemene zaken
- Dorothé van Slooten, innovatie en vroege psychose
- Tinka Verweij, secretariaat
- Jaap van Weeghel, directie, portefeuille wetenschap

Op projectbasis werkten mee:

- Isis van Soest en Lars de Winter, onderzoekers
- Toine Ketelaars, signaleringen onderzoek in buitenlandse publicaties
- Gerdie Kienhorst, Textability
- Bob Monter, website Werkplaats Herstelondersteuning
- Evelien Hulshof, projectmedewerker Herstelondersteuning
- Catherine van Zelst, projectmedewerker
- Suzan Oudejans, Mark Bench

Publicaties

Nederlandstalige publicaties

- Bakel, M. van & **Boertien, D.** (2017) WRAP Wellness Recovery Action Planning, zelfhulpinstrument bij ontwrichting in het leven. In: J.W. van Zutthem, F. Kroon, C. Wunderink, J. van Weeghel & S. van Rooijen). *Ondersteuning van psychisch kwetsbare mensen in ambulante begeleiding en beschermd wonen* (pp. 98-103). Amsterdam: SWP.
- Boertien, D.** (2017) Neergeslagen in taal en observatie; Pleidooi voor vrijheid en spiritualiteit buiten de diagnostiek om. *Tijdschrift voor Gezondheidszorg en Ethiek*, 27, 1, 15-22.
- Boertien, D. & Harmsen, K.** (2017). *Herstelacademie, vrijplaats voor eigen ontwikkeling*. Utrecht: Werkplaats Herstelondersteuning.
- Boertien, D.**, Erp, N. van, Boer, M., Terhaag, J., Diessen, J. van, Premuzak, R., Weerman, A., Hoogsteen, M., Kroes, J., & Smits, S. (2017). *Leerplan Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn*. Utrecht: Netwerk Kwaliteitsontwikkeling GGZ
- Boonstra, N., Gool, R. van, & **Duin, D. van.** Zorgstandaard Psychotische stoornissen. *Nurse Academy GGZ*, 2017 (2); 4-10.
- Lemmens, K., Bos, M., **Weeghel, J. van**, Siesling, M., & Kuperus, K. (2017). *De Wet langdurige zorg in de geestelijke gezondheidszorg. Ervaringen uit de praktijk*. Amstelveen: KPMG. In samenwerking met Tranzo, Tilburg School of Social and Behavioral Sciences. In opdracht van het Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Mulder, C.L., **Weeghel, J. van**, Wierdsma, A.I., & Schene, A.H. (2017). Expertise van de ggz in de frontlinie bij de zorg voor personen met verward gedrag ofwel acute (zorg) nood. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 59 (9): 537-543.
- Slooten, D. van**, Son, W. van, & Delespaul, Ph. (2017). Adviesnota Rijgeschiktheid bij Psychose open voor commentaar. *De Psychiater*, 25 (8), 34.
- Weeghel, J. van** (2017). Arbeidsparticipatie en destigmatisering van mensen met psychische aandoeningen. *Epidemiologisch Bulletin. Tijdschrift voor volksgezondheid en onderzoek in regio Haaglanden*, 52 (1), 14-20.
- Weeghel, J. van**, & Michon H. (redactie) (2017). *IPS werkt! Handboek werken en leren met Individuele Plaatsing en Steun*. Bussum: uitgeverij Coutinho.β
- Zutthem, J. van, Kroon, F., Wunderink, C., **Weeghel, J. van**, Rooijen, S. van (red.) (2017). *Ondersteuning van psychisch kwetsbare mensen in ambulante begeleiding en beschermd wonen*. Amsterdam: SWP.

Engelstalige publicaties

- Pelleboer-Gunnink, H. A., Oorsouw, W.M.W.J. van, **Weeghel, J. van**, & Embregts, P.J.C.M. (2017). Mainstream health professionals' stigmatising attitudes towards people with intellectual disabilities: A systematic review. *Journal of Intellectual Disability Research*. [Epub ahead of print].

- Beurden, K.M. van, Brouwers, E.P.M., Joosen, M.C.W., Boer, M.R. de, **Weeghel, J. van**, Terluin, B., & Klink, J.J.L. van der (2017). Effectiveness of an intervention to enhance occupational physicians' guideline adherence on sickness absence duration in workers with common mental disorders: A cluster-randomized controlled trial. *Journal of Occupational Rehabilitation*.
- Ende, P. van der, Busschbach, J. van, Korevaar, L., & **Weeghel, J. van** (2017). Professionals' opinions on support for people with chronic illness in their roles as parents in Mental or in General Health Care. *American Journal of Psychiatric Rehabilitation*, 20, 1, 74-86.
- Joosen, M., Arends, I., Lugtenberg, M., van Gestel, H., Schaapveld, B., Klink, J. van der, **Weeghel, J. van**, Terluin, B., & Brouwers, E. (2017). Barriers and facilitators to return to work after sick leave in workers with common mental disorders: Perspectives of workers, mental health professionals, occupational health specialists, general physicians and supervisors. Report submitted to the IOSH Research Committee. Tilburg University, Tilburg School of Social and Behavioral Sciences, Department Tranzo, Tilburg The Netherlands.
- Bitter, N., Roeg, D., Assen, M. van, Nieuwenhuizen, C. van, *Weeghel, J. van* (2017). How effective is the comprehensive approach to Rehabilitation (CARE) methodology? A cluster randomized controlled trial. *BMC Psychiatry*, 17, 396.
- Joosen, M., Arends, I., Lugtenberg, M., Gestel, M. van, Schappveld, B., Terluin, B., **Weeghel, J. van**, Klink, J.J.L. van der, Brouwers, E.P.M. (2017). Barriers and facilitators to return to work in mental disorders: multistakeholder perspective study. November 2017. *The European Journal of Public Health*, 27 (suppl_3).
- Sanches, S.A., Swildens, W.E., Busschbach, J.T. van, Farkas, M.D., **Weeghel, J. van**, & Wel, T. van (2017). FiRe: Evaluation of a fidelity measure to promote implementation of evidence-based rehabilitation. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, Sept. 01, 2017.
- Ose, S.O., Lilleeng, S., Pettersen, I., Ruud, T., & **Weeghel, J. van** (2017). Risk of Violence among patients in Specialist Mental Health Services. *Nordic Journal of Psychiatry*, July 2017.

Interviews

Medewerking van Cris Bergmans aan het augustusnummer 2017 van *ADvisie* (tijdschrift van arbeidsdeskundigen) met als titel de kunst van het zorgvuldig matchen. Individuele Plaatsing en Steun was het onderwerp van de coverstory. In dit artikel komen aan het woord Anke van Eerd, IPS-coach bij Wij 3.0, Marion Schmied, manager bij Reakt, Cris Bergmans, stafmedewerker IPS bij Phrenos en Robert Boxem, arbeidsdeskundige bij UWV Werkbedrijf.

Succesformule IPS werkt! Zorgkrant 2017. In de Zorgkrant 2017 is een pagina gewijd aan IPS. Cris Bergmans, van Kenniscentrum Phrenos vertelt hierin over de doelgroep, het wetenschappelijk bewijs voor de werking van IPS, de dynamiek van de functie trajectbegeleider en het hoopvolle verhaal van IPS. BDU media-Zorgkrant 2017.

Presentaties

Presentaties Nederlandstalig

- Bergmans, C.** Workshop IPS en IPS-pilot Den Haag op Divosa najaarscongres, Amersfoort. 24 november 2017.
- Bergmans, C.** Art congres in Amersfoort een presentatie van Cris Bergmans (Phrenos), Bart Lindner (RIBW Nijmegen & Rivierenland) samen met twee deelnemers over IPS. Amersfoort 30 maart 2017.
- Bergmans, C.** Werken met IPS! Regionaal werkatelier psychische kwetsbaarheid Midden-Utrecht, 26 januari 2017.
- Bergmans, C.** Implementatie IPS in Beschermd Wonen. Bijeenkomst van de RIBW-alliantie, GGZ Nederland en Phrenos op 12 oktober 2017.
- Bergmans, C.** Introductie van IPS op bijeenkomst van Arboned voor arbeidsdeskundigen. Utrecht 3 oktober 2017.
- Bergmans, C.** IPS workshop over de implementatie van IPS in Nederland op het EOAF-congres in Hamburg (samen met Debby Kamstra, Harry Michon en Daniëlle van Duijn). Hamburg 14 september 2017.
- Bergmans, C.** Kick-off werken met IPS bij Iriszorg en Pluryn. Nijmegen, 15 november 2017.
- Bergmans, C.** Kick-off werken met IPS bij Lister. Utrecht, 22 maart 2017.
- Bergmans, C.** Presentatie bij Ribw Avv over werken met IPS. Arnhem 10 juli 2017.
- Bergmans, C.** Workshop IPS op de landelijke informatiemiddag 'Impuls regionale samenwerking GGZ en Werk & Inkomen'. Utrecht, 12 april 2017.
- Berkvens, B., & **Weeghel, J. van** (2017). De mix van wetenschap en ervaringskennis: een spannende cocktail. Er ligt een mooie taak.... Afscheidsymposium van Henk Garretsen. Tilburg, Nederland, 16 maart.
- Boertien, D.** Oorsprong en ontwikkeling van herstel. Bijeenkomst Lezing Herstel en Filosofie, 15 september 2017.
- Pijnenborg, M. van, Son, W. van, & Es, F. van. Zijn we RijP voor Rijgeschiktheid bij psychose? Phrenos Psychosecongres. Zwolle, 23 november 2017.
- Slooten, D. van**, Son, W. van. Poster en stand. RijP: Adviesnota Rijgeschiktheid bij psychose. ENMESH. Groningen, 5, 6 en 7 oktober 2017.
- Slooten, D. van.** Workshop Elevator Pitch. Nieuwe wegen GGz en opvang. Masterclass Beter communiceren, beter innoveren. Utrecht, 17 januari 2017.
- Slooten, D. van.** Workshop Socratische dialoog. Nieuwe wegen GGz en opvang. Masterclass Veranderen en leren – cultuurverandering. Utrecht, 16 maart 2017.
- Weeghel, J. van.** (2017). Arbeidsintegratie van mensen met psychische aandoeningen. Dat doen we samen! Congres Samenwerking GGz en Werk & Inkomen. Utrecht, Nederland, 12 april.
- Weeghel, J. van** (2017). 1/3 minder ernstige psychische aandoeningen, 1/3 meer herstel. Kan dat eigenlijk wel? Studiemiddag RIBW AVV. Arnhem, Nederland, 22 maart.
- Weeghel, J. van** (2017). Bijna drie jaar Over de brug: hoe ver zijn we nu? Studiedag Bavo Europort. Rotterdam, Nederland, 13 april.
- Weeghel, J. van** (2017). Generieke module Ernstige Psychische Aandoeningen. Voorjaarscongres NVVP, symposium Herstel voor Iedereen! Maastricht, Nederland, 5 april.
- Weeghel, J. van** (2017). Herstel en verder bij ernstige psychische aandoeningen. Congres Resilience 2017: Op weg naar herstel en verder. Nieuwegein, Nederland, 31 januari.
- Weeghel, J. van** (2017). Herstellen van ernstige psychische aandoeningen in de nabije toekomst.

Afscheidsymposium Bert Jan Roosenschoon. Rotterdam, Nederland, 7 juni.

Weeghel, J. van. Actieplatform Herstel voor Iedereen! Monitoring. Bijeenkomst Deventer, 22 juni 2017

Weeghel, J. van. De nieuwe zorgstandaard psychose. Wetenschappelijk Middagprogramma Dijk en Duin. Castricum, 9 november 2017

Weeghel, J. van. Een welbestede dag. Over activering van mensen met ernstige psychische aandoeningen. Bijeenkomst van RIBW AVV. Arnhem, 10 juli 2017.

Weeghel, J. van. Meer maatschappelijk herstel en sociale inclusie. Dat is echt geen illusie. Congres Helden in de wijk. Rotterdam, 31 oktober 2017.

Presentaties Engelstalig

Duin, D. van (2017). CREW Study on Cognitive Remediation and Work: can cognitive remediation enhance results of Individual Placement and Support (IPS) in young people with psychosis? EAOF Conference on Integrated Care and Assertive Outreach. Hamburg, 13 september.

Weeghel, J. van (2017). Recovery and social inclusion of people with severe mental illness: Past, present, and future directions. IIMHL exchange meeting, Sydney, Australië, 27 februari.

Weeghel, J. van (2017). Stigma reduction in the Netherlands. The need for good practices. Bijeenkomst Samen Sterk zonder Stigma met prof. dr. P. Corrigan. Amersfoort, Nederland, 15 mei.

Weeghel, J. van (2017). Health and social outcomes in persons with severe mental health problems. Voorzitter en inleider van het gelijknamig symposium. EAOF congres. Hamburg, Duitsland, 13 september.

Weeghel, J. van, M., Habraken, J., Bongers, I. (2017). In-depth insight into the victimisation of person with severe mental health problems: a qualitative multiple case study (VICTOR). EAOF congres. Hamburg, Duitsland, 14 september.

Weeghel, J. van (2017). Recovery and rehabilitation of service users in need of longer term intensive clinical treatment. Voorzitter en inleider gelijknamig symposium op ENMESH congres. Groningen, 4 oktober.

Weeghel, J. van (2017). Individual Placement and Support (IPS) for people with mental health problems seeking regular employment or education. Research findings on novel approaches in four European countries. Voorzitter en inleider gelijknamig symposium op ENMESH congres. Groningen, 5 oktober.

Weeghel, J. van (2017). Do resource groups promote social recovery and full citizenship? RACT en Resource Groepen congres, Utrecht, 16 november.

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van Kenniscentrum Phrenos. Utrecht, april 2018.

TEKST

Jeanne Nitsche, Jaap van Weeghel en Kristien Harmsen

REDACTIE EN FOTOGRAFIE

Kristien Harmsen

OPMAAK

Studio aan de werf

KENNISCENTRUM PHRENOS

Da Costakade 45

3521 VS Utrecht

Postbus 1203

3500 BE Utrecht

T 030 293 16 26

kcp@kcphrenos.nl

www.kenniscentrumphrenos.nl

Kennis delen over herstel, behandeling en participatie bij ernstige psychische aandoeningen